N:o 24. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 15 December 1883. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Årg. 3.

Anmälan.

Under förutsättning att prenumerationsteckningen nu flitigt kommer att fortgå i matematisk progression mot hittills, våga vi äfventyra försöket att utgifva ***Svensk Musiktidning*** under år 1884. Skulle emellertid mot förmodan vid detta års slut teckningen ännu visa ett *så* ringa resultat, att vi omöjligen kunna våga risken, så kommer tidningens definitiva upphörande att tillkännagifvas i de dagliga tidningarne. För att förhindra detta våga vi ännu en gång enträget uppmana alla dem, som intressera sig för tidningen, att **prenumerera före den sista dennes,** vare sig å posten, i Huss & Beers musikhandel (som förblifver tidningens expedition), hos öfriga hrr bok- och musikhandlare eller hos undertecknade.

Tidningen är ämnad att nästa år utkomma i 20 nummer af samma format som hittills. Priset blifver oförändradt, 6 kronor pr år. Det belopp, till hvilket **gratispremie** åt helårsprenumeranter medgifves, kommer framdeles att tillkännagifvas och måste bero helt och hållet af prenumerationens resultat. Att de premierade musikalierna emellertid blifva **både värdefulla och lätt utförbara,** kunna vi redan nu utlofva.

Stockholm 15 Dec. 1883.

Adolf Lindgren, Stora Vattugatan 1. *Frans Huss,* Karduansmakargatan 14.

Om vårt musikstudium.

Ämnet är rikt och kunde med en mångsidig och djupgående behandling fylla en hel volym. Ville man så undersöka hur det står till med den teoretiska och praktiska musikbildningen i vårt land, och betrakta musikstudiet allt ifrån vår musikaliska högskola ända ned till »de första grunderna» samt särskildt behandlingen af olika instrument, den musikaliska exekutionen och produktionen, den musikaliska smaken, bedömd efter musikaliemarknaden och besöken på teatrarne och i konsertsalarna etc. etc., skulle icke ett par tidningsspalter förslå långt ens till ett lätt causeri öfver ämnet. Här gäller frågan endast det musikstudium, som har med den allmänna musikbildningen att skaffa, och då detta till så stor del ingår i ungdomens uppfostran och utgör en ej ringa insats i den allmänna humanistiska bildningen, såsom beträffande en skön konst, hvilken mera allmänt än någon annan sådan idkas och njutes, bör beskaffenheten af ett sådant studium ej betraktas med likgiltighet af våra konstvänner och uppfostrare. Ett ord i frågan då och då torde derför ha sitt berättigande.

Man får ofta i våra tidningar se annonseras om »musiklektioner», och hvad menas då dermed? Naturligtvis — skall man svara — menas det »pianolektioner». Ja pianospelet och undervisningen deri är det studium, som nästan uteslutande afses, då fråga är om musikstudium. Förr hörde pianospelet till den qvinliga uppfostran mer än till den manliga, numera täfla gossarne med flickorna öfverallt i den ädla konsten att klinka klavér. Violinen, som förr hörde uteslutande till mannen, sättes beklagligen nu mera sällan i hand på gossen, och bjuder vår Musikakademi någon gång på violinartister, så framträda de — likasom så ofta i alla verldens konsertsalar — i kjortlar. Ett instrument, som förr mycket trakterades, och som sällan saknades i kammaren innanför handelsboden och hos unga damer, innan pianoöfversvämningen började, var gitarren; konsten att behandla detta instrument är nu så godt som utdöd, och medge måste man, att detta instrument som så väl lämpade sig till ackompagnerande af den enkla visan, skulle taga sig besynnerligt ut tillsammans med nutidens arier och komplicerade sånger. Flöjten hade ock flera dyrkare och idkare i hemmen fordom än nu för tiden, men vi få bekänna, att vi ej sakna detta instrument och dess »thema med variationer» i oändlighet, lika litet som de Hünten'ska variationerna, hvilka oundvikligen hörde till pianisternas repertoar för 30—40 år sedan. Sången, denna naturens »gudagåfva», odlas väl nu lika mycket eller mera än förr, och sångstudiet kan åtminstone i vår tid bedrifvas mera grundligt och fysiologiskt och sångartister, operadebutanter ha vi ej brist på; vi skulle blott vilja, att den enkla visan och sångerna af våra klassiska, inhemska kompositörer mera aktades och användes. I dessa hafva vi en säkrare probersten för det sant musikaliska uttrycket än i fioriturarian, och det vore en stor vinst för hemmets musikverld om sångstudiet mera allmänt afsåg rösternas och anlagets utbildning för ett vackert och sant föredrag af den enkla till hjertat talande visan, än uppdrifvandet af en virtuositet, som ofta förstör både röst och smak och oftast har misslyckade resultat.

Men nu till det dominerande pianospelet! Det finnes väl knappast något hus, der icke i hvarje våning, allt ifrån »nedra botten» till vindsvåningen, ett piano finnes och der pianospel öfvas, och det är ju ganska hugneligt att den ädla konsten »musica», som fader Luther så varmt prisar, har så många dyrkare och utöfvare; frågan är nu endast om denna gudinna dyrkas i anda och sanning med sann vördnad och kärleksfullt sinne eller blott med yttre åthäfvor och på ett ytligt, vanvördigt sätt. Ack, vi måste erkänna att det senare fallet oftast förekommer. En stor del af dem, som tvingas ned på

pianostolen, hafva inga musikaliska anlag, kunna aldrig komma någon väg med behandlingen af pianot, detta instrument, som för de stackars eleverna och ej mindre för åhörande grannar blifver ett verkligt tortyrinstrument. Men barnen skola spela, det hjelper ej. Det är ej meningen att utbilda dem till virtuoser, heter det, bara de kunna lära sig så mycket att de ha roligt af det sjelfva och spela upp till en dans i hemmet, om det gäller. Och på den ståndpunkten stanna kanske de flesta. Det ginge dock an om de skötte sig rätt på denna anspråkslösa plats, men hör en dans spelas eller ett musikstycke föredragas! Flertalet af de exeqverande äro antingen fuskare i föredraget eller omusikaliska dundergudar, som ständigt begagna pedalen till fotapall. Det klara, smakfulla, harmoniskt välklingande föredraget — hur sällsynt är ej det; lika sällsynt, som det falskt virtuosmessiga pianoskramlandet är allmänt. Det vore sannerligen en större vinst både för föräldrarne och de omusikaliska barnen, om dessa i stället finge egna sig åt teckning, språk, slöjd eller hvad annat de kunde ha anlag för än åt musik, som plågar dem och, i lyckligaste fall, lägges bort vid äldre år. Låt i stället det musikaliska barnet, det som har öra och sinne för musik och handlag för pianospelet, låt det få lära för en god lärare. Såsom nu är fallet skola i ett hem, der det finnes 4—5 barn eller flere, alla lära spela piano och för att då undervisningen ej skall varda för dyr, så anlitas en af de legio som lära att »grundligt» undervisa för ända ned till 25 öre pr timme, och det stora flertalet af dessa godtköpslärare och lärarinnor (de senare utgöra pluraliteten) hafva, äfven om de kunna visa betyg på studier vid musikaliska akademien eller för kända mästare, hvarken det intresse för eleven och hans framsteg, som af läraren erfordras, eller den erfarenhet och pedagogiska förmåga, som erfordras för ett säkert och godt resultat af undervisningen, denna konst som fordrar af läraren ej blott grundlig insigt utan äfven samvetsgrannhet och ett nit, en uppoffring af tid och krafter, som den duglige, på och för sitt kall lefvande läraren måste se lönade med ett pris, som kan betrygga hans existens.

Af de många elever jag haft har nästan ingen förut varit rätt behandlad; felaktiga ställningar och rörelser på arm, hand och fingrar äro allmänna; notkännedom och notläsning klen, intet begrepp om reglerna för en skalas eller en treklangs bildning — regler som äro lättfattliga för sjelfva nybörjaren och gifva honom en säker lärogrund samt utbilda hans omdöme och väcka hans intresse mer än den papegojlärdom af skalor och ackord, som vanligen bibringas honom. Här, liksom i allt annat, är den grundläggande början af så stor vigt, att de som tro sig kunna använda hvilken klinkare som helst till att låta nybörjaren lära »de första grunderna» för godt pris, begå ett stort misstag. Sedan kommer den för elevens utbildning så vigtiga saken: valet af rätta musikalier för en snar och god teknisk utveckling och för alstrande af en gedigen smak.

Vända vi oss nu från eleven till hela den stora musikidkande och musikälskande allmänhet, som har elevtiden bakom sig, har icke äfven denna ett musikstudium att sköta, kan man ej fordra att hvar och en som befattar sig med och resonnerar om musik, detta allmänna samtalsämne i våra salonger och våra hem, äfven skall dokumentera sin humanistiska bildning genom att visa sig vara bekant med såväl tonkonstens högsta alster som dess förnämsta stormän i forna och närvarande tider — med ett ord: visa sig ega någon kännedom om musikliteraturen, musikhistorien. Man anses obildad om man icke är hemmastadd på andra konstområden, om man icke känner något till en Raphael, Scott, Zola, men anser man sig väl skyldig att veta något om en Palestrina, Haydn, Gluck eller Rubinstein och hvad dessa lemnat eller lemna verlden i arf. Skolflickan har mycket väl reda på Saul och David, Alexander den store och Napoleon, men har man väl talat med henne något om Beethoven och Mozart och hvad insats de gjort i arbetet på menskligheten förädling genom konsten?

Till slut kan jag ej underlåta att i fråga om vårt musikstudium påpeka vigten af att känna hvad som timar i musikverlden och följa med den dagliga utvecklingen af denna konst. Vi böra ej låta den verldsberömde konstnären eller konstnärinnan, hvilken man hos oss ej känner ens till namnet, efter att ha spelat för tomma väggar skratta ut oss för vår okunnighet och sedan berätta för hela den stora musikverlden hur föga man har reda på dess tilldragelser och personligheter i ultima Thule. *F. H.*

Koralfrågan på kyrkomötet.

III.

När utrymmet endast medger en möjligast sammanträngd redogörelse för hvad under diskussionen märkligast förekom, få vi hänvisa den intresserade läsaren till de i tryck småningom utkommande mötesförhandlingarna.

Hr Lyth, motionären, inledde öfverläggningen med ett sakrikt anförande, hvilket förtjenar läsas in extenso och af alla koralvänner på det högsta behjertas. Efter att hafva framhållit kyrkosångens vigt och betydelse samt huruledes sekter i vårt land vetat till sig draga många personer, hvilka tröttnat vid den stela, långtrådiga kyrkosång som på många ställen i våra församlingar på senare tider öfvats, betonade tal. den omständigheten att vår luterska koralsång hade sin historia, och att »det vore väl att hon hade en sådan». Den började med reformationen. Den tillväxte under det varma troslif som uppblomstrade i vår kyrka under den tid, som följde efter reformationen; och den nådde sin högsta och skönaste utveckling genom utgifvandet af 1695 års koralpsalmbok, hvilken ännu många äldre personer i församlingen älska och till och med begagna, åtminstone i sina hem. Tal. trodde att vår kyrkosångs återupprättelse berodde på att vi återginge, åtminstone i visst afseende, till den gamla kyrkosång som fordom fans i vår kyrka. Sjelf hade tal. från sin barndom månget kärt och lifligt minne qvar af denna sång. Hänvisande till sin motion beträffande sättet för vår kyrkosångs förbättring, framhöll tal. den brist på en auktoriserad koralbok, som allt fortfarande råder, omöjliggörande all kontroll och rättelse, samt nödvändigheten att erhålla en sådan; påminde vidare om hvad han ytterligare i sin motion begärt och som oundgängligen behöfdes för kyrkosångens upphjelpande, nemligen öfning af dem som skola sjunga, en god och ändamålsenlig öfning i kyrkosång af våra barn och vår ungdom, och hurusom, enligt ett träffande yttrande, »det bevisade ej blott mycket lättsinne, utan fast mera en oerhörd förmätenhet, då man trodde sig kunna på slump och måfå göra i Guds hus hvad man aldrig lärt, aldrig öfvat». Men för att en sådan öfning måtte komma det uppväxande slägtet till del behöfdes framför allt duglige och nitiske organister, skicklige lärare och ledare i kyrkosången. I sin motion hade han begärt dessa begge saker, och öfvergick nu till en kort granskning af hvad utskottet i sitt betänkande gifvit och hvad det afslagit.

Denna granskning (till hvilken vi framför allt hänvisa), utgörande den fullkomligaste vederläggning af ett det meningslösaste utskottsbetänkande som väl någonsin skådat dagen, hade bort vara tillräcklig att bereda motionens och den goda sakens framgång. Men huru annorlunda blef icke nu utgången! — Sedan tal. påpekat faran af att, som utskottet föreslagit, undanskjuta sångundervisningsfrågan, i det sålunda många år ytterligare komma att förgå innan vår kyrkosång blefve ordnad, yttrade han, vidhållande allt det hufvudsakliga af motionen:

»Ja, mina herrar, jag har nu sagt hvad jag ämnade, och jag anhåller vördsamt och ödmjukt att kyrkomötet måtte behjerta detta vår kyrkas såsom jag kan försäkra mycket stora behof. Vi hafva redan i våra grannriken i allmänhet infört hvad jag begärt. I Norge finnes en koralbok af Lindeman, antagen till efterföljd. I Bayern finnes ett utmärkt koralarbete af Zahn, tryckt i ej mindre än 10 upplagor, som också der är påbjudet till efterlefnad. I det öfriga protestantiska Tyskland tror jag visserligen icke att man ännu kommit så långt, men man arbetar der lifligt på att erhålla just hvad jag här begärt. Jag anser derför att det är hög tid på att vi i vårt land allvarligt tänka på att ordna dessa förhållanden.»

Herr Kjellins derpå följande anförande innehöll åtskilligt sant, såsom att kyrkomötet, enligt hans förmenande, lemnat ifrån sig det förnämsta medlet att höja kyrkosången, när de lemnat sitt obetingade bifall till den författning angående klockarnes aflöning, som redan undergått mötets behandling; likaså att det slags recitativmässiga form som utskottet tydligen åsyftat gifva åt koralen då hvarje nots relativa tidmått icke blefve å förhand kändt, ej vore möjlig att utföras af en församling på kanske 1,000 personer. Deremot röjde talaren verkligen någon bristande sakkännedom beträffande såväl den protestantiska koralens verkliga natur som sträfvandena för dess återupprättelse. Efter hans mening vore vägen för reformen den, att jemte koralen infördes i församlingssången den rytmiska visan, så att »koralerna finge vara koraler» i den nu en gång historisk tillblifna formen, men rytmiska hymnartade tondikter, icke att förblanda med s. k. »andliga sånger» af tvifvelaktigt ursprung, sattes vid sidan af dem. Men ville man omstöpa de gamla koralerna i nya former, trodde tal. att hvarje koralbokförslag, som erbjöde en sådan omskapning, icke blefve antaget af den stora allmänheten.

Det synes nogsamt att det icke är någon kännare af kyrkosången som här talar. Hvar finna detta musikslag, som icke är koral, icke »andlig visa», men likafullt religiös folk- och församlingssång? Sannerligen, man torde länge få leta derefter! Saken är den, att dessa sökta hymnartade tondikter äro, i de flesta fall, originalerna till åtskilliga våra förderfvade s. k. koraler, och det kallas icke att »omstöpa» dessa senare, då man återskänker dem deras förlorade skönhet, deras naturlighet, räddar dem undan en fortsatt lemlästning — det kallas att återföra dem. Det lär då i sinom tid visa sig om några mer eller mindre fingerade »rytmiska tondikter» från senare tid kunna såsom församlingssånger uthärda jemförelse med hvad under koraldiktningens glansperioder herrligast blifvit frambragt.

Hr biskop Strömberg förklarade att han till alla delar instämde i hvad hr Lyth i sin motion och i sitt afgifna yttrande framstält. Särskildt ogillade han, det utskottet afböjt åtgärders vidtagande till förbättring af organist- och sånglärarebildningen, och att det allt för lätt berört den så vigtiga frågan att få kyrkosången höjd och förd framåt. Detta läte sig icke göra med mindre än att de, som skulle leda den samma, genom fullkomligt god och grundlig bildning fått ett så lefvande intresse derför, att de också kunde ingifva lif och intresse åt dem som i kyrkosången skola deltaga. Tal. visste nog att det funnes framstående undantag bland våra organister, som äfven på landsbygden i denna rigtning åstadkommit förvånande resultat; men det hade icke undfallit honom, huruledes också många andra funnes utan förmåga att med ett liffullt föredrag rycka församlingen och dess ungdom med sig. Skedde ej snart en förändring härutinnan, kunde det tvifvelsutan komma att hända, att den mängd af reformerta sånger, som öfver allt söka smyga sig in med sina från grumliga källor hemtade melodier, skulle utränga vår egen kyrkas gamla sångskatter. Yrkade på det lifligaste bifall till motionen.

Till detta anförande bildade de båda följande talen en bjert kontrast.

Svårligen kan man föreställa sig något mera ultra-konservativt än hr Olbers framställning.

Den Hæffnerska koralen innehöll, enl. denne tal., alldeles tillräckliga element, för att gifva föredraget rörlighet och lif. Sådana element förelåge i bl. a. »fermat» och »penultima». (Sjelfva dessa så sorgligt ryktbara fermater, stillaståendets, trögheten symboler, skulle altså enl. denna åsigt kunna befordra rörlighet och lif!) Tal:s åberopande af Bachska och Mendelssohnska förebilder förlorar i kraft och verkan vid betraktande af, att både den förre och den sistnämde mästaren lefde före tidpunkten för den rytmiska koralens återförnyelse. Att, enl. samme tal., de mest kompetente domare, beträffande bemödandena att i Syd-Tyskland införa en rörligare tempelsång, skulle hafva erkänt dessas misslyckande, betvifla vi på goda grunder, åtminstone hvad den Bayerska prot. församlingen beträffar.

Vid hr C. L. Anjous långa anförande våga vi, af hänsyn till läsarens tålamod, ej länge dröja. Dess innehåll, hufvudsakligen enahanda med koralboksföretalet, artikeln i Theologisk tidskrift samt — tillfälliga utskottets betänkande n:r 7, tarfvar från vår sida ingen förnyad vederläggning *. Ett par ställen må pareras: »De många misslyckade försöken att åt koralerna gifva någon slags rytmisk hållning, hvilka blifvit gjorda — etc.» Hvem i all verlden har med de af okunnigheten gjorda många misslyckade försöken att göra? Skrif af melodierna rätt! dermed punkt. — »Ingenting synes hindra att ju en och samma melodi kan föredragas med någon olikhet i rytmiskt afseende.» Här förutsättes den i församlingssång omöjliga »recitativ»-formen, såsom möjlig. — Med obeaktande af, att en kyrkosångens historia verkligen existerar, att en Eccard, en Crüger, en Schop m. fl. lefvat och verkat samt diktat sina herrliga psalmqväden just så, som de i församlingarna skola ljuda, hördes tal., hyllande Hæffnerformen såsom textus receptus, vilja i smått och på eget beråd med alldeles öfverflödiga föreskrifter reglera om ditt och datt, så att koralspelet ej finge åstadkomma någon våldsam rubbning i psalmtextens rytmiska karakter o. dyl.

Sedan hr Bergman, med hvilken hr Treffenberg instämde, talat med anslutning till motionären, och denne än en gång haft ordet samt tillbakaslungat yttranden om »revolution» m. m., var öfverläggningen slutad. *J. L.*

* Se Sv. Musikt. 1882, n:r 23, 1883, n:r 2, 8.

Ett varningsord till blifvande sångerskor.

(Slut).

Kapellmästaren gör sin pligt i sitt anletes svett, och dagen för första repetitionen kommer; då denna opera ofta har blifvit uppförd, skall det på samma gång blifva spelprof. »Ja, du sol, med fruktan ser jag dig stiga upp öfver horizonten», suckar konstnärinnan, i det hon vaknar. Så kommer den räddande engeln för att ännu en gång repetera och slutligen säger damen: »Nu tror jag att jag kan det.» — »Å ja, någorlunda», säger den plågade mannen; »de andra kunna också sitt parti, det är bara tenoren, som jag ej är säker på; låt honom nu inte bringa er ur koncepterna.» Repetitionen begynner: Solosakerna gå drägligt, rösten klingar endast litet matt efter de många öfningarna. Så kommer en ensemble med den omnämda tenoren och en altstämma. Det går betänkligt osäkert, men alten håller sig tapper. Kapellmästaren mumlar litet om »orenhet i det högre registret» och med knapp nöd går numret till ända.

Vidare, vidare, under dödsångest. Nu kommer aktens final, en septett eller dylikt, assisterad af kören, som ryter till då och då; den stackars förskrämda börjar för lågt, kapellmästaren skriker tonen i örat på henne, i andra satsen kommer hon för sent. Ensemblen vacklar och vacklar — och störtar slutligen i kull. »Hvad det var vackert», hviskar en näsvis kollega. »Fröken kan ju då inte en gång hålla öfverstämman», utbrister kapellmästaren. Man repeterar gång på gång, och alltid kommer hon för sent i finalen. Kapellmästaren knotar: »Hur i all verlden skola vi kunna bli färdiga med bara två repetitioner!» Den stackars debutanten rycker bara på axlarna och säger: »Hur skall jag kunna hjelpa att jag inte hör. Det är ett naturfel hos mig.» Ja, visserligen är ett felaktigt musikaliskt gehör ett naturfel och den som är behäftad dermed kan ej ställas till ansvar derför — nota bene när han eller hon ej har den förryckta idén att vilja studera musik och gå in vid operan. Det vill fenomenala röstmedel till, om man skall få sina kolleger och öfverordnade att öfverse med detta fel.

Detta var nu den ena, — en annan är musikalisk, men hennes lilla röst försvinner fullkomligt i hvarje ensemble genom den starka orkestern. I skolan sjöng hon med pianoackompagnement, och så voro rummen der ej heller så stora. Man sade till henne, att en koloratursångerska ej behöfde så stora röstmedel. Hon gör nu sina löpningar och triller utmärkt, hennes intonation är ren, stämman klar men torr, hennes apparition obetydlig. Man vet ej riktigt, om det ligger i rösten eller i sångerskans naturel, men hon tycks ej kunna få fram den värme som är nödvändig. Det bifall hon skördar med sin strupfärdighet efterträdes för hvarje gång hon sjunger af den gäspande publikens trötthet. Alltså för scenen för liten röst, för konsertsalen för liten känsla, för litet

musikalisk. Hvad skall man nu taga sig till? Fem år med ansträngande arbete ligga bakom; offer, och hvilka offer sedan af pengar, tid och ungdomskraft! Är den i fråga varande damen i besittning af kritiserande talang jemte den producerande, har hon vid sidan af de tekniska studierna tillika lagt sig vinn om den musikaliska literaturen, åtminstone sånglitteraturen, med ett ord, är hon någorlunda intelligent, så kan hon med tiden finna en blygsam verkningskrets såsom lärarinna och dermed förtjena sitt bröd på ett sorgfritt sätt. Men man skall tänka på, att det är särdeles svårt för en konstnärinna, som ej gjort lycka, att åter göra sig förtrogen med allmänna lifvets förhållanden; hvilken rask syfröken som helst är att afundas vid sidan af henne.

Måtte då alla de unga, som sträfva på denna väg, icke blott ha blicken fästad på det lysande mål, som framställer sig, utan också på det möjliga sorgliga slutet på deras ansträngningar. Måtte de framför allt, innan de inlåta sig på detta farliga täflingslopp, taga erkändt stränga och opartiska konstdomare till råds och, hvad som är hufvudsaken, äfven hafva tilltro till de ofta föga smickrande uttalanden som göras af dugtiga och redliga domare! Vägen till det herrliga målet är lång och striden skarp, och målet nås ej utan att man är utrustad med en allsidigt lysande begåfning och en fullkomligt stark och frisk kropp. Derför nå så få fram; de flesta digna ned på vägen af trötthet, och många trampas under fötterna.

Nu frågar jag: är också det eftersökta målet värdt stridens mödor och faror? Konstnär, martyr! — det är ett gammalt sant ord, att endast den af Gud besjälade, den äkta konstnären höjer sin andes vingar, åtminstone under korta lyckliga ögonblick, högt öfver afundens styng och smutskastningar. Medvetandet om att uppfylla en gudomlig mission, det är den lycka, som är och bör vara honom nog. De som ej äro kallade deremot, de som endast se på den usla klingande lönen, blifva hela lifvet igenom endast nöjaktigt trälande daglönare. Det är dock den skilnaden, att den redlige daglönaren vinner snart sina medmenniskors aktning, medan den obegåfvade, för en usel dagspenning trälande konstnären icke en gång är föremål för publikens medlidande, blott en skottafla för dess hån och gyckel. Detta är sorgligt för en man, men hur mycket sorgligare då för en qvinna! Hvilket hån för en qvinna, att hvilken glop som helst kan småaktigt kritisera hennes uppträdande på scenen, kasta smuts på henne och till och med låta hennes kroppsliga fördelar och ofullkomligheter komma under kritikens piska. I sanning, är det icke qvinnan på scenen förunnadt att bringa publiken i hänryckning, så är den fattigaste arbeterskas lott afundsvärd mot hennes. Måtte dock flera röster höja sig för att väcka de ungas stolthet och deras föräldrars betänksamhet, då skulle ganska säkert denna vanvettiga diktan och traktan efter teaterns bedrägliga glans försvinna såsom hvarje annan epidemi.

Reliker. Den olyckliga drottning Marie Antoinettes harpa finnes för närvarande i Berlin. Hennes kammartjenare Fleury tog detta instrument, hvars toner så ofta under lyckliga dagar glädt drottningen, med sig på sin flykt till Tyskland. Här såg han sig af nöden tvungen att skilja sig från instrumentet, som sedan öfvergick till ett fruntimmer i Braunschweig. Från henne kom det i händerna på en embetsman, som köpte det på auktion åt sin dotter. Denna har intill sin ålderdom bevarat det historiska instrumentet, hvilket nu eges af konsthandlaren Gottschalk i Berlin.

Walter Scotts klavér är också en pjes, som genomgått många öden. Det är samma instrument på hvilket Scotts döttrar Anna och Sophia erhöllo sin första undervisning, men då det endast hade 36 toner måste det ersättas med ett nyare instrument. Det härstammar troligen från midten af förra århundradet, hade formen af en spinett och bar i locket fabrikantens namn: »John et Hug Watson, Edinburg, makers from London». Sedan det fallit i onåd hos Scotts döttrar gjorde det tjenst vid sångöfningar i en skola i 12 år. En gammal vän till Scott, som kände denne långt innan han gjorde sig ryktbar genom sin »Waverley,» kom öfver instrumentet och hade sådan pietet för »Old sir Walter», som han kallade det, att han ej kunde skilja sig från det. Sedan det emellertid förlorat sin ton måste det underkasta sig att begagnas som — köksbord. År 1854 gick det öfver till en ny generation och stod nu på ganska svaga fötter. Det var nu så ålderstiget, att det ej fanns värdt annan plats än i en vrå i ett badrum. Här stod det till 1872, då det öfvergick till en egare i Edinburg. Men ack! den nye egaren hade ej en gång en vrå att bestå det. Man sökte nu en asyl för det i Scottmonumentets reliquierum, men instrumentet var för stort. Det kom sedan i en källarmästares förvar, som tog benen af detsamma, dem han hängde upp i taket, hvarpå sjelfva lådan sköts under en säng. För närvarande har det gått öfver till tredje generationen. Det gafs nämligen ej längesedan såsom bröllopspresent till en brud i Edinburg, åt hvars moder Scott skänkte bort det 1810, då han fick ett nytt instrument åt sina döttrar.

En musikvän vid namn Samuel Wood afled för flere år sedan i New-York och förordnade i sitt testamente, att hans till omkring 2,000,000 doll. uppgående förmögenhet skulle användas till grundande af ett musikkonservatorium. Den aflidnes slägtingar bestredo testamentets giltighet och några af de gode männen ställde sig på deras sida. Nu har dock högsta domstolen i New-York förklarat testamentet giltigt och att dess bestämmelser måste utföras. Men under de år man processat om saken, hafva sannolikt »framstående sakförare» uppslukat så mycket af arfvet, att återstoden knappt torde räcka till inköp af ett positiv. Ty värr händer rätt ofta vid sådana rättegångar, att den ena parten förlorar utan att den andra vinner något. Men de sakförare som sköta rättegången, de vinna deremot alltid, anmärker »Hemlandet».

Gratismusik. Fru Pettersson: »Usch, hvad min man snarkar i sömnen! Det är rent omöjligt att hålla ut.»

— Fru Lundström: »Det gör min också; men jag har hittat på ett sätt att hjelpa mig. När han börjar att draga ordentliga timmerstockar, binder jag en mungiga under näsan, och så har jag den skönaste gratismusik, man kan önska sig.»

Gamelang på utställningen i Amsterdam.

Bland de javanska bygnaderna på Amsterdam-utställningen väckte hufvudsakligen musikpaviljongen, »Gamelang» kallad, de besökandes uppmärksamhet, ja den kunde till och med räknas till de saker, som mest fängslade intresset på hela utställningen. Musik och dans idkades här af javanerna. En med lång hårpiska beprydd kaffebrun ostindier, klädd i en stor, egendomligt hopvriden turban och med den nationela, för män som qvinnor brukliga drägten, nämligen en lång, till fotknölarne hängande underrock, tog emot entréafgiften, utgörande 25 kreuzer. Vi befinna oss i en javansk, med bambukäppar omhägnad trädgård, i hvars midt reser sig en på tre sidor öppen paviljong. I bakgrunden på denna och vid sidorna stå ett antal ganska besynnerliga, aldrig förr här skådade apparater, om hvilka man till en början ej kunde förstå, hvad de skulle användas till. De hade formen af större och mindre divaner utan ryggstöd och voro af blåmåladt och rikt förgyldt trä; de båda temligen höga sidokarmarne voro prydda med sniderier, under det sitsen var betäckt med ett spanskt rörnät. På denna sits lågo nu i två rader 14 eller 16 omhvälfda tallrikar af brons med en liten knopplik upphöjning i midten. Andra mindre divaner uppburo i stället för tallrikar metallstafvar af olika tjocklek och storlek. Dessa »musikaliska divaner» — det fins omkring åtta sådana i den javanska orkestern — utgöra hufvudbeståndsdelen i denna och slås med stora trähammare eller med tygbeklädda stafvar. Vid paviljongens bakvägg höjer sig ett litet podium, i hvilket hänga denna orkesters basar i form af flera gongonger, hvaraf det största paret hade samma storlek som ett vagnshjul. Två långa trummor liknande tunnor och en xylofon fullständigade »Gamelang», som blott hade ett enda stråkinstrument, nämligen en ganska kuriös tvåsträngad fiol, kallad Rabab. Blåsinstrument tyckas vara alldeles okända på Java.

Såsom man ser består den javanska och öfver hufvud den malajiska orkestern nästan uteslutande af de mest olikartade slaginstrument, och man kan således föreställa sig det oväsen, som ett samtidigt användande af dessa åstadkommer. Instrumenten hafva mycket passande namn, såsom man kan föreställa sig af deras produktioner. De heta: Gambang, Gangsa, Bonang, Anklung, Gong, Kentang, Kanong, Belok och Ketok. Jag tror att dessa ord, hastigt och med nasalton uttalade af ett sällskap unga damer och dugtiga rummelbasar, skulle gifva ett ganska godt prof på javansk musik. — Produktionen begynner efter ett tecken af den gamle kapellmästaren (kallad Dalang på god javanska). Han sitter emellan de båda gongongerna i midten af orkestern och slår omvexlande än den ena än den andra af dessa, hur det faller honom in. Under tiden dricker han en kopp the eller

röker sin pipa. De andra kaffebruna musikanterna sitta med korslagda ben framför sina divaner och slå godmodigt omkring sig på metalltallrikarne med högra handen under det att den venstra då och då sticker fram för att dämpa ljudet. Den som spelar »Rabab» håller instrumentet såsom en violoncell mellan benen och låter stråken makligt spatsera fram och åter på strängarne. Längst i bakgrunden sitta två lustiga små javaner, knappast 6 år gamla, och hamra ursinnigt på sina metallharmonikor. Men alla tyckas ha en ofantlig respekt för den gamle Dalang, som tronar mellan sina stora gongonger och en stor förgyld trofé. Musikanterna bära alla samma slags klädedrägt: en mörkblå uniformsjacka med silfverknappar och mörka pantalonger af europeiskt snitt. Detta är i allmänhet den drägt som begagnas i de ostindiska sjöstäderna. På hufvudet bära de en egendomligt hopvirad turban af hvitt, brunt och svart blommigt tyg och endast af turbanen kan man igenkänna deras nationalitet. Musiken har begynt, mycket egendomlig och frambringande, efter som det låter, endast oharmoniska ljud; man kan jemföra den med ett holländskt klockspel i förening med skalor på ett piano, blandadt understundom med korta slag på egendomliga trummor, likasom om man hörde mattor piskas bakom de musicerande. Först efter det man länge hört på denna musik, kan man upptäcka ett visst system i detta klangfulla och dock oharmoniska larm.

Efter de första tonerna af »Gamelang» framträdde ett par danserskor i sin fantastiska kostym på den lilla estraden framför orkestern. Ansigtena äro pudrade och sminkade; det vackra, korpsvarta håret är uppbundet och smyckadt med kolossala drakhjelmar af silfver, såsom de ryska gardisterna bruka. Öfre delen af kroppen är inhöljd i en nötbrun schal, den nationela »Sarong», hvars ändar framtill och baktill falla ned till golfvet och endast lemna armar och skuldror fria. Från höfterna nedfaller en rikt smyckad, guldstickad underklädning på ett högst anständigt sätt ända ned till marken och sammanhålles ofvantill med ett blommigt skärp af gult siden. Rika silfversmycken betäcka hals, armar och fingrar. Det är den nationela danskostymen hos javanerna likasom hos andra folk från denna trakt af jorden.

Dansen är trots sin besynnerlighet skildrad i få ord. Danserskorna röra sig under flera minuter ej från stället, för att sedan efter en så lång paus göra endast ett eller två steg och derefter åter stanna på sin nya plats, under det två dansörer med starkt böjda knän springa omkring dem och med händer och armar göra allehanda rörelser. Javanskornas dans består också endast i ytterst graciösa arm- och handrörelser. De fatta ändarna af det gula sidenskärpet, föra dem upp och ned, kasta dem ibland öfver armarna, och synas hafva ögon och händer endast för att med dem tala och — dansa. Handledernas och fingrarnas smidighet är förundransvärd. De vrida händerna i alla leder, kasta fingrarna nyckfullt och förföriskt bakåt, böja sig långsamt och veta att gifva det hela så mycken omvexling, som någonsin Andalusiskorna kunna åstadkomma med sin solfjäder.

Så fortgår den långsamma, högst eleganta och trots all smidighet gravitetiska dansen. Orkestern synes ej höra till de bästa Java har att uppvisa, ty emellanåt förefalla ganska kostliga scener. Enformigheten i den dagliga sysselsättningen bidrager väl till att göra musikanterna uppledsna vid gycklet.

Så länge den gamle hvithårige kapellmästaren vid den stora gongongen håller sig vaken och flitigt dunkar på densamma, så länge går det nog. Men det är hett — thekoppen, som står framför den gamle, är tömd, och han sjelf börjar utan tanke på publiken att slumra in. Gongongpinnarne falla ur händerna på honom och i stället för gongong inträder nu i orkestern en ny basfiol: han snarkar. Men äfven de andra femton »musikerna» tyckas vara af det oupphörliga dunkandet lika olustiga och trötta; den ena handen efter den andra sjunker ned, det ena instrumentet efter det andra förstummas; hufvudena börja sänka sig. Danserskorna sätta sig uttröttade ned på marken, och endast de två javanska tjufpojkarna i bakgrunden stimma och hamra på hvarandra med trumpinnarna. Publiken, som ser sig narrad, vill aflägsna sig. Men nu dånar en stark åska ifrån gongongen. Den gamle har vaknat och börjar gräla och skrika. Han rycker stråken ur handen på den sofvande javanske Paganini och slår de hvilande dansarne på benen; de uppväckta musikanterna gripa tag i sina trumpinnar och de små ungtupparna der bakom bearbeta åter sina metallskifvor, så att svetten lackar om pannan på dem. Den gamle går från man till man, undervisande alla och sjelf ibland gripande tag i pinnarna. Dansörerna ledas af honom i öronen till sina platser och börja en ursinnig dans, under det Marie Taglionis javanska systrar i konsten åter börja sina långsamma rörelser och attityder.

Namnet *Müller* måste, efter hvad man kan finna af ett bref till en teateragent, vara mycket vanligt äfven bland teaterfolk i Tyskland. Det heter i detta bref ... Min personal för vinterkampanjen är alltså fullständig så när som på en smäktande älskare, som äfven får lof att ha röst för små operettpartier. Men jag ber er, om möjligt ingen Müller, jag har er redan att tacka för 2 Müller och en Miller. Hur skall väl det gå till slut!?

Vid en landsortsteater gjorde förste älskaren midt i sin sångrol en fasaväckande »tupp».

Skrattsalfvor och hvisslingar i salongen.

Aktören lät inte förbrylla sig, utan gick med gravitetiska steg fram till rampen och sade i det han gjorde de öfliga bugningarna för publiken:

— Mitt herrskap, jag erkänner att jag nyss träffade en falsk not . . . Jag återtar den!

Från scenen och konsertsalen.

Nya teatern träder för denna gång i förgrunden. Det var länge sedan vi hade någon anledning att sysselsätta oss med denna scen. »Tiggarestudenten» är — ehuru utan fråga en af de aktningsvärdare operetterna — icke i musikaliskt afseende så framstående, att den egentligen kunnat föranleda oss att »återkomma» sedan vi redan en gång i våras yttrat oss om densamma; och detta så mycket mindre, som dess utförande på Nya teatern endast i fråga om ett par sångröster samt den dekorativa utrustningen är öfverlägset Mindre teaterns första uppsättning, men icke i fråga om den stilriktiga uppfattningen, den lätta retouchen, den flyktigt graciösa och barnsligt muntra farten i det hela, utan hvilken offenbachiaden lätt förlorar sin enda möjliga poetiska relief och närmar sig varietéteatrarnes mera vulgära gebit. Det är ej första gången vi haft tillfälle göra den iakttagelsen, att Nya teatern aldrig i samma grad som Mindre förstått tillegna sig den lämpliga tonen, den rätta traditionen för offenbachsoperettens framställning; den kör fram med tungt artilleri fast det gäller blott en förpostfäktning, den spiller kanonskott på sparfvar — med ett ord, dess taktik är för bastant, färgerna för tjockt pålagda. Vi säga ej detta som någon elak anmärkning mot Nya teaterns vare sig artister eller direktörer, af hvilka de förra göra sitt bästa, de senare göra underverk af arrangeringskonst. Men det kan icke hjelpas: offenbachiaden är ett kabinettstycke, som naturnödvändigt ej passar inom den breda ramen af Nya teaterns proscenium; det är samma skilnad som i Paris mellan offenbachiadens första blygsammare, lättare och muntrare presentation på Bouffes parisiens och dess senare pompösa förblandning med feeridramat och väldiga uppsättning på Gaîté, mycket mera grann, cynisk och massiv, men mycket mindre rolig. Af samma skäl skall en rättvis uppskattning en gång helt säkert komma att såsom operettens sannskyldiga »divor» hos oss nämna en fru de Wahl och fru Hjortberg, snarare än en fru Östberg och fröken Strandberg, trots det dessa senare utan fråga äro mycket större såsom sångerskor.

Den större sångkonsten är deremot mera oundgänglig i den egentliga opéra comique, och fröken Strandberg är också derför bättre på sin plats i »Första lyckodagen» än i »Tiggarestudenten». Nämda vackra opera — till hvars upptagande vi lyckönska Nya teatern — hör väl icke till Aubers allra bästa, men den är dock en äkta Auber, och hvad denna outtömliga skaparkraft förmådde vid 86 års ålder det göra nu icke många efter ens i ungdomens högsta blomstring. Musiken sväller af melodiskt välljud och pikant faktur, och äfven om Aubers berömda musikaliska »konversationston» stundom döljer en och annan gäspning hos ingifvelsen, så ersättas dock dylika Homeriska nickningar i fullt mått af så behagliga musiknummer

som Gastons båda romanser och Helènes båda arior, bägges duo, den berusande nocturnen för fruntimmersröster, Djelmas melodisköna Indra-sång samt framför allt hennes ballad, hvilken i sin orientaliska fägring verkar formligen hänryckande, i synnerhet som framställningen är mästerlig, så väl genom det lyckade arrangementet med dansande hinduiskor som genom fröken Lunds för denna roll förträffliga egenskaper: smältande glöd i sången och i plastiken en smidig vekhet, som illusoriskt påminner om den indiska bildande konstens qvinnogestalter med lemmar så mjuka som om kroppen nästan saknade benstomme. Fröken Lund är tvifvels utan den bästa af operans framställare; derjämte glänser fröken Strandberg som sagdt med sin öfverlägsna koloratur, den man blott stundom skulle önska litet mindre skrikig, äfvensom gestikulationen mindre konstlad. Hr Kloed är deremot allt för stel och flegmatisk, om man än villigt måste erkänna hans stämmas goda verkan på flere ställen. Hr Nilsson och de öfriga fylla sina platser.

* * *

»Postiljonens» repris på Stora teatern var ett godt grepp. Vi instämma i den som det synes tämligen allmänna önskan, att teatern under nuvarande förhållanden måtte företrädesvis odla comique'n (hälst den inhemska), som dels passar för närvarande krafter, dels gör sitt till att slå ihjäl sekundteatrarnes ideliga offenbachiader, som äro den lyriska scenens måhända farligaste fiender. Hr Ödmann öfverträffar sig sjelf i titelrollen, hvilken ligger utmärkt för både hans röst, som får utveckla hela sin friskhet och glans, och hans skaplynne, som torde lämpa sig bäst för den komiska operan. Äfven fröken Andersson är förträfflig; koloratursubretten är just hennes fack, karakter ger hon åt allt hvad hon gör, och i en tunnare instrumentation tränger äfven hennes stämma igenom som deremot lätt öfverdöfvas af »Hugenotternas» väldiga orkestermassor. Hr Janzons smed och hr Ohlssons markis — perfekta.

Till »Don Juan» torde vi återkomma.

* * *

Af konserter antecknas fröken Grabows och hr Langes. Den förra erbjöd i programmet ingenting nytt, hvarför vi ej utförligare kunna sysselsätta oss dermed, men hade sitt värde såsom afskedsmatiné och lemnade som sådan förnyadt bevis på de varma sympatier och den betydliga tomhet och saknad, som vår dyrbara (men äfven ty värr allt för dyra) första sångerska här qvarlemnar, och som svårligen af någon annan lär fyllas. Måtte utlandet ej behålla henne för alltid!

Hr Langes soaré hade sitt förnämsta värde och ett högst ovanligt intresse såsom ett slags historisk konsert, i det den till hälften utfyldes af äldre arior och chansons från föregående århundraden. Man hörde med nöje och förvåning, hvilka nätta och ganska modernt klingande körvisor som kunde sammansättas redan på 1600-talet, och hurusom en Lully redan kunde höja sig till en deklamatorisk kraft och enkelhet som man oftast origtigtvis är böjd att tillskrifva Gluck ensam. Effektfullt gjorde sig i arian ur Alceste skuggornas repliker, framsjungna i sidorum. Några kommentarier vid de historiska uppgifterna måste vi dock tillägga. Exaudet lefde 1710—63, hvilket kanske bort antecknas å programmet. Dettas uppgift om en visa af Lefèvre från år 1613 måtte bero på något misstag, enär ingen Lefèvre lefvande vid den tiden finnes antecknad vare sig i Fétis', Mendels eller Groves lexika. Hvad som är alldeles kronologiskt omöjligt är att solosången »Mon coeur se recommande à vous» kan förskrifva sig från Orlando Lasso och året 1560. Oafsedt att dess faktur förefaller mera modern och åtminstone alls icke liknar Lassos stil, så är det tillräckligt erinra derom att vid denna tid existerade ingen solosång; man sjöng till och med sina kärleksutgjutelser i form af flerstämmiga madrigaler, och i Fétis' utförliga förteckning på Lassos kompositioner finnes ingen enda för mindre än två, men de flesta för 5—8 röster. Den konstnärliga solosången uppstod först med Galileis och Caccinis »nouve musiche» i slutet af 1500-talet och fick fart först genom operans födelse omkr. 1600. Stycket måste således vara antingen någon senare transskription af några möjligen hos Lasso befintliga ideer eller ock ett rent falsarium. Huru dylika kunna frodas å konsertgifvares program och musikförläggares titelblad, om de än mångfaldiga gånger af den vetenskapliga kritiken slagits i hjäl, derpå är den s. k. »Stradellas kyrkoaria» ett eklatant bevis (jfr. Sv. Musikt. 1881 n:r 2).

I öfrigt voro så väl dessa stycken som de förut nämda i och för sig af stort intresse och sjöngos med fulländad finess, poesi och humor af konsertgifvaren, som nu vunnit långt mera stadga i sin röst än fordom, då han ej var fullt njutbar såsom konsertsångare. I allt der en dramatisk färgläggning rättmätigt kan inläggas, är hr Lange förträfflig; deremot äro vi ej ense med honom i föredraget af Schuberts naiva, rent lyriska saker, der en alltför finskiftad dramatisering lätt gör ett raffineradt och sökt intryck. Fru Lange och hr Rundberg skötte ackompagnementet med pietet, och bland öfriga biträdande väckte särskildt fröken Karlsohn uppmärksamhet för sina visor samt fru Edling och fröken Ek för en mästerligt sjungen, originel duo ur Lakmé. Hr Dannströms arrangerade folkvisor voro ypperliga. *A. L.*

3 nov. Midsommarnattsdrömmen. —Lagervall.
5, 7 » Brogi i Don Carlo.
6, 15 » Popper.
7 » Wahlenkampf i Figaro.
10 » Lutherskonsert (Mendels. Lobgesang).
13, 15, 17, 19 Arma Senkrah.
18 » Wichmann.
19 » Mignon (Edling, Karlssohn).
24 » Hugenotterna (Labatt, Andersson m. fl.)
27 nov. Öhrström (Sgr af Lago, Svedbom).
5 dec. Don Juan (Pyk).
7 » Första lyckodagen. — Postiljonen.
8 » Lange (Lulli, Rameau, Delibes, Dannström etc.)
9 » Grabow.

Öppnandet af Metropolitan House i Newyork.

Den 22 Oktober öppnades det nybygda Metropolitan Opera House i Newyork med en detsamma värdig högtidlighet.

Förnämsta ögonmärket med denna bygnad såsom sådan är absolut trygghet mot eldfara, och man måste vid betraktande af densamma tillstå, att en eldsolycka här knappt är tänkbar. Allt är jern, såvidt möjligt varit att anbringa sådant, — logerna, plafonderna, dörrarna och de talrika reservutgångarna. Vidare är det sätt, på hvilket man gjort möjligt att från hvarandra afstänga scen, foyer, klädloger och tamburer i ett enda ögonblick för händelse af eldfara, icke blott ett hedrande bevis på de amerikanska arkitekternas uppfinningsförmåga utan också lugnande för publiken, så att denna kan öfverlemna sig åt konstnjutningen utan att frukta för lifvet. I sanning, tryggheten är så positiv, att man ej ansett det löna mödan att försäkra teaterns möblemang och de dyrbara sceniska tillhörigheterna, hvarigenom egarne af teatern besparas en årlig utgift af inemot 3 millioner francs.

Scenen är för närvarande den största i verlden; Scala-teaterns i Milano ansågs förut som den största, men denna är hvarken så lång eller så bred som Metropolitan-teaterns, hvars bredd vid rampen är 76 fot och som har en längd af 101 fot. I salongen se vi utom gallerierna tre etager som alla bestå af loger, och för öfrigt äro i alldeles samma stil som Coventgardens i London, ehuru af proportionerlig storlek och med någon olikhet i målningen, dock med samma enkelhet och harmoni i sina linier. Dekorationsmålarne Lathrop och Maynard förtjena ett ostridigt beröm för sitt arbete, hvilket är utfördt med konstnärlig smak, ja nästan för fint, emedan intrycket deraf i sin helhet försvinner i det oerhördt stora rummet.

Orkestern, i hvilken 120 musiker hafva beqväm plats, är så bygd, att den medelst maskiner kan höjas och sänkas, hvarföre den efter Wagners föreskrift kan vid uppförandet af hans operor göras fullkomligt osynlig, under det att den vid Mozarts eller andra klassiska och komiska operor kan vara synlig under spelandet.

Vid invigningen af detta oförlikneliga konsttempel om aftonen d. 22 Okt. hade en lysande publik infunnit sig, hvars make Newyork knappast förut skådat. De förnämsta politiska storheter, konstnärer och handelsfurstar från hela Amerika likasom representanter för den amerikanska, tyska, italienska och franska pressen, dertill damer i praktfulla toaletter — allt, öfver-

gjutet af ljushaf, gjorde ett förtrollande intryck äfven på den lugnaste. Då visar sig Vianesi, kapellmästaren, emottagen af ihållande applåder; så snart han höjt taktpinnen blef det en ljudlös tystnad och ur orkesterns djup stiga de första högtidliga tonerna af Faustouverturen, nästan som en ny musik klingande i denna salong. Man hade valt Gounods »Faust» till invigningsopera, hvilket visade sig som ett lyckligt grepp, ty alla de mest betydande engagerade konstnärerna kunde derigenom genast vid första föreställningen medverka; man behöfver endast uppräkna namnen Nilsson, Scalchi, Campanini, Del Puente och Novarra för att göra sig en föreställning om framgången äfven i konstnärligt hänseende af denna representation. Novarra var förträfflig som Mephisto och Christina Nilsson blef bokstafligen öfverhöljd af blommor.

Första föreställningen inbragte bortåt 75,000 kronor. De månatliga kostnaderna för teatern gå till en million francs.

Herrar M. Abbey och Maurice Grau, hvilka bilda själen i detta teaterföretag, förtjena allt erkännande för sin energi, genom hvilken de lyckats intressera hela Newyorks penningaristokrati, och de ha dermed gjort ett stort arbete för höjande af musiken och teatern i Amerika, som aldrig förr haft ett operahus sådant som Metropolitan-house, der ett så stort antal lysande konstnärer verka tillsamman.

Lyckliga Amerika! Om en sådan energi och en sådan offervillighet uppenbarade sig i vår hufvudstad, i vårt land, skulle nu Gustaf III:s skapelse kunna ha hopp att blifva vid lif. Men den energi, som nu visar sig beträffande operafrågor hos oss, går snarare ut på att störta vårt operahus i gruset och begrafva den lyriska konsten!

Från in- och utlandet.

Hr *Theodor Lindström* bjuder vid sin första matiné den 16 på bl. a. en Septett af Berwald för stråkar, horn, klarinett och fagott.

Hedersgåfva. Vid ett festligt samqväm å frimurarelogens lokal, öfverlemnades till hofkapellmästaren *J. Dente* en taktpinne med silfverbeslag, med anledning af hr Dentes 30-åriga verksamhet i k. teaterns orkester.

Den kyrkokonsert, som i Kristianstad d. 4 dec. gafs af professor O. Byström och fröken Pauline Huss, var i följd af den häftiga storm, som vid timmen för konserten rasade, endast bevistad af ett par hundra personer. Professor Byström har såsom orgelspelare förvärfvat sig ett så aktadt och af alla konstens vänner erkändt namn, att ett ordande derom är öfverflödigt. Fröken Pauline Huss' vackra röst gjorde sig fördelaktigt gällande, oaktadt hon sjöng från orgelläktaren. Bland det väl valda programmets nummer vilja vi framhålla »Canzonetta» för orgel af Buxtehude, Prélude för orgel (från 1600-talet) af Clérambault samt den herrliga psalmen 492 med melodi från 14—15—1600-talet.

N. Sk. P.

Luthersjubileet högtidlighölls i svenska kyrkan i Paris med en åminnelsefest, som illustrerades med en kantat för soli, kör och orgel af Fritz Arlberg, hvilken numera slagit sig ned i verldsstaden vid Seinens strand, för att egna sig åt sånglärarekallet. Texten är af Tegnér (Sång vid Luthersfesten 1818). Denna kantat väntas nu från trycket. Likaså af samme tonsättare en valsetyd för altstämma vid piano, tillegnad Zelia Trebelli, äfvensom en till tysk. text komponerad romans.

London. Det nyss grundade »Royal College of Music» anses vara en misslyckad institution, »ett lekverk för aristokratien». Det är omöjligt att erhålla tillräckligt med betalande elever för underhållande af denna konstskola, som ej har publikens sympatier.

Paris. De fyra s. k. nationalteatrarna härstädes, hvilka erhålla understöd af statskassan, nämligen Operan, Comédie Française, Opéra-Comique och Odéon, komma snart att blifva föremål för deputerade kammarens förhandlingar beträffande anslagen till dem. Operan har såsom vilkor för sitt anslag skyldigheten att årligen gifva sex nya akter, deraf 4 akter opera, och Hr Vaucorbeil har uppfyllt detta vilkor genom uppsättningen af Saint Saëns 5-aktsopera Henri VIII och den till d. 8 Dec. annonserade noviteten »La Farandole» af Dubois, balett i två akter. Under de 9 år stora operan varit öppen ha 28 nya verk gifvits der, af hvilka 15 på statens bekostnad med uppsättningskostnad af 2,526,031 frcs. Sex andra noviteter ha dir. Halanzier låtit uppföra med en utgift af 1,086,775 frcs, under det direktionen Vaucorbeil satt i scen 7 nya stycken för 1,029,357 frcs. Den komiska operan har bjudit på 7 noviteter och 3 nyinstuderade verk. Öfverskottet går till 68,567 frcs.

— Fru Materna i Wien har erhållit det smickrande uppdraget att i stora operan sjunga Salomes parti i Massenets »Herodias». Komponisten har haft tillfälle höra henne vid Nibelungen-uppförandet i Brüssel och rekommenderat henne i Paris.

Wien. På uppmaning af hr Nicol. Dumba har bildat sig en komité af konstnärer och musikaliska fackmän för utgifvande af Franz Schuberts verk i en monumental upplaga. Firman Breitkopf & Härtel i Leipzig, som redan utgifvit sådana upplagor af Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Palestrina, Bach etc., kommer förmodligen att öfvertaga denna upplaga af Schuberts samlade verk. Namnen på dem som bilda redaktionen härför komma snart att tillkännagifvas.

Leipzig. »Königin Mariette» — Ignaz Brülls nyaste opera, först gifven i München — uppfördes d. 6 Nov. första gången å Stadtteateatern i Leipzig. Operan, hvars text är skrifven, efter ett franskt ämne, af Zell och Genée, är i det hela underhållande och innehåller flera vackra musiknummer.

— Under nästk. Mars månad kommer å Stadtteaterns scen en novitet: »Heliantus» af Adalbert von Goldschmidt, den bekante komponisten af »Die sieben Todsünden». Framstående musici, bl. a. Liszt, berömma detta verk och förespå det stor framgång.

Dresden. Rubinsteins »Babels torn» utfördes i Neustadter-Kirke härstädes d. 23 Nov. under komponistens ledning och med solopartierna utförda af fru Otto-Alvsleben samt hrr Schelper, Lederer och Meinhold. Det storartade verket gjorde ett mäktigt intryck. Rubinsteins andliga operor äro en motsats till Wagners, i det solosången är hufvudsaken i dessa, då körerna bilda hufvudpunkten i de förra. Wagner kan ej umbära scenen, då åter Rubinsteins tonmålningskonst är så stor, hans tonkolorit så liflig, att hans musik ej behöfver den sceniska konstens hjelp. Texten till »Babels torn» af F. Rodenberg är poetisk och musikalisk. Nimrod afrådes från det djerfva tornbyggandet af Abram, som då hotas med straff af denne, men himlen räddar Abram, förstör tornet genom storm och jordbäfning, hvarefter Sems, Japhets och Chams barn spridas till sina framtidsländer. Körerna vid tumultet och folkdelningen äro präktiga, liksom deras motsats englasångerna äfven utmärka sig för intagande musik.

Berlin. På en qvartettsoaré af hrr Kotek, Exner, Nicking och Dechert gafs med biträde af Pianisten Rummel en pianotrio (Op. 50) af Tschaikowsky, ett verk som berömmes såsom ganska intressant i melodiskt och harmoniskt hänseende. Det sönderfaller i två delar, hvaraf den första har fyra satser (Moderato, Allegro, Adagio, Allegro), den andra utgör en stor variationssats, som vittnar om en rik fantasi.

Hamburg. Violinvirtuosen Tivadar Nachéz har nyligen spelat på en af konsertföreningens konserter och enstämmigt lofordats af kritiken för såväl storhet och skönhet i ton som storartad och säker teknik samt »temperament» i föredraget.

Augsburg. Grammanns opera »Andreasfesten» har haft storartad framgång här och äfven antagits vid hofoperan i Wien. Åt komponisten egnades en stormande hyllning.

Newyork. Prisen till Metropolitan-operan ha blifvit ej obetydligt nedsatta af M:r Abbey. Logerna för 6 och 4 personer kosta nu 40 o. 20 doll., de öfriga platserna 5, 2, 1 doll. och 50 cents. Abbey tyckes finna att den finansiela framgången för teatern beror mer på den stora publikens talrika besök än på millionärernas protektion.

W. J. von Wasielewskis allmänt värderade verk »Die violine und ihre Meister» har utkommit i ny upplaga (Breitkopf & Härtel). Genom nyfunnet material, synnerligast från biblioteket i Cassel, har förf. lyckats betydligt fullständiga sitt verk särdeles beträffande violinspelets och violinkompositionens utveckling i 17:de århundradet..

Från Musikmarknaden nämnas och rekommenderas: C. Reinecke op. 177 »Glückskind und Pechvogel», sagoopera i två akter; klaverutdrag 4 m:s och med text kostar 9 mark. Operan, lätt utförbar, kan äfven spelas som 4-händ. pianostycke utan sång. (Br. & Härtel).

— J. L. Nicodé »Ein Liebesleben», »Zehn Poesien für das Pianoforte», för 2 händer. (Br. & Härtel).

— Schwalm Rob. »Klassische Kinderstücke». 100 små musiksatser ur verk af Bach, Beethoven, Gluck, Händel, Haydn, Mendelssohn, Mozart m. fl. i lätt sättning utan oktavspänning och med utsatt fingersättning (Steingräber, Hannover).

Dödsfall.

Erk, Ludwig, Professor, f. 1807, † $^{25}/_{11}$ i Berlin; bekant genom de af honom bildade sångföreningarna i denna stad och genom utgifvandet af flere samlingar folkvisor för skolan och hemmet i Tyskland.

Heugel, Jacques Leopold, musikförläggare och utgifvare af musiktidningen »Ménestrel», f. i Nantes, † i Paris 68 år gammal. Medellös kom han 1834 till Paris, men öppnade sedan jemte sin broder den affär, som med tiden tillväxte och blef ganska ansenlig. H. har genom sitt skarpsinne upptäckt och framdragit flere »stjernor» inom musikverlden. Så rekommenderades genom honom Christina Nilsson för Ambr. Thomas till hans »Hamlet»; han skaffade Fides Devriés 1871 till stora operan och M:lle Bilbaut-Vauchelet till Opéra-Comique. Han upptäckte äfven Marie van Zandt och Fröken Nevada.

INNEHÅLL: Anmälan. — Om vårt musikstudium. Af *F. H.* — Koralfrågan på kyrkomötet. Af *J. L.* — Ett varningsord till blifvande sångerskor. (Slut). — Gamelang på utställningen i Amsterdam. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

Med förlagsrätt för Sverige utkommer omkring den 18 dennes på **Huss & Beers** förlag:

EMIL SJÖGREN'S

vid den af Kongl. Danska Hof-Musikhandeln föranstaltade täflan emellan nordiska kompositörer innevarande höst prisbelönade Pianocykel

"Erotikon".

Af våra omtyckta

Italienska Strängar

har ny sändning i dag inkommit.

HUSS & BEERS
Musikhandel.

Maria Pettersson
f. Konow

förut medlem af den *första* svenska Damqvartetten, meddelar fortfarande undervisning i

Solosång

efter **Prof. Wartels** (Md. *Christina Nilssons & Trebellis lärare*) i Paris skola. Anmälningar emottagas i min bostad, **Drottninggatan 34,** 3 tr. upp, samt hos **Hrr HUSS & BEER Arsenalsgatan 8.**

Alla till Julen utkomna

Nya Musikalier

samt i öfrigt allt hvad till Musikaffären hörer,

i största urval

i Huss & Beers Musikhandel.

Gustaf Adolfs torg 8.

Piano- och Orgelmagasinet
N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8
midt emot Kongl. Stora teatern

har att erbjuda stort urval af ***Flygelpianon, Pianinon*** och ***Taffelpianon*** samt ***Orglar.***

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och ***reparation*** af såväl Pianon som Orglar verkställes.

Delar till orgelharmonium, såsom ***tungor*** (spel), ***registerskyltar, klaviaturben, tonlådor*** m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH.
f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

I **Sverige**
försäljes mina

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herrar J. DANNSTRÖM & Co,
Stockholm,
tillkännagifves härmed,

Julius Blüthner,
Leipzig.

Stilfulla

PERMAR

till

Svensk Musiktidning

1883

(och föregående årgångar)

à 2 kronor

kunna erhållas genom alla Musik- och Bokhandlare samt finnas å lager i

Huss & Beers Musikhandel.
Gustaf Adolfs torg 8.

Från och med den 1:sta sistlidne November meddelas undervisning i **plastik** och **mimik** samt i **föredrag** och **rolers instudering** om anmälan sker

Sturegatan n:o 24, 4 tr. upp, mellan 11—12 f. m.

Signe Hebbe.

Sångundervisning
meddelas af

R. Norstedt
f. d. Sånglärare vid Kongl. Teatern.

Träffas tisdag, torsdag och lördag kl. 1—2 e. m.
Barnhusträdgårdsgatan N:o 25.

Grundlig undervisning
i
Pianospelning
meddelas till moderat pris af undertecknad. Anmälningstid 9—10 f. m. 2—3 e. m. Karduansmakaregatan 14 (Sandahlska huset). **Frans Huss.**

Fullständiga exemplar i praktband

af

Svensk Musiktidning 1883

(hvarmed följer

Musikpremie à 6 kr.

— efter fritt val enligt särskild förteckning) blifva den 20 dennes att tillgå —

à 8 kronor

i

HUSS & BEERS
Musikhandel.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1883.